

Algemene beschouwingen 2021

Beste aanwezigen hier en thuis.

Voorzitter, de laatste algemene beschouwingen van deze raadsperiode zijn voor ons een moment om de balans op te maken en om te kijken hoe de nieuwe raadsperiode ingeleid wordt. We constateren dat in de periode van financiële welvaart de structurele kosten werden gedekt met incidentele inkomsten zonder dat we ons afvroegen wat dit voor de toekomst betekende. Dankzij ons spaargeld heeft ons dit niet de kop gekost maar we hebben wel een financiële duikvlucht gemaakt. We constateren dat dit onder andere komt omdat er onvoldoende monitoring en sturing was op de financiële huishouding. Dat kunt u zich als college aantrekken. De dramatische financiële ontwikkelingen binnen het sociale domein staan nog vers op ons netvlies.

Met betrekking tot het beleid concluderen we dat er de afgelopen jaren de intentie was om integraal te werken maar we zien dit niet terug in het beleid, in de uitvoering noch in deze begroting. Kijk alleen maar naar de stapeling van subsidies die heeft kunnen plaatsvinden. Ook constateren we dat er op een aantal beleidsterreinen sprake is van stilstand. Zo is er geen vervolg gegeven aan beleid waarvan de looptijd is verstreken. Daarmee werkt u buiten de door raad gestelde kaders. Ook constateren we dat deze raadsperiode onvoldoende geëvalueerd is of we onze doelen halen en of we ons geld wel aan de juiste dingen uitgeven. Voorzitter, wij hoeven niet uit te leggen wat Samen Verder hiervan vindt.

Als we naar de voorliggende begroting kijken dan komt het woord “herijking” maar liefst 33 keer voor. Wij hebben sterk de indruk dat het college hiermee bezuinigen bedoeld aangezien we cijfermatig de bezuinigingen terug zien. We zien ook dat aan deze bezuinigingen beleidswijzigingen ten grondslag liggen. Bij de investeringen zien we dat het geld dat bedoeld was voor de alternatieve grensovergang, gebruikt wordt om een variantenstudie Groene Loper te doen. Voorzitter, het kan toch niet zo zijn dat we deze begroting gebruiken om beleid aan te passen. Kan uw college aangeven hoe u hiermee omgaat?

Voorzitter, het college wil starten met zero based begroten. Samen Verder ziet dit als een kans. Dit betekent immers dat u met een schone lei begint en niet voortbordurt op cijfers uit het verleden. Zero based begroten is de kans om op een goede manier vast te leggen: Wat wil ik bereiken? Wat moet ik daarvoor doen? Wat hoeft niet? Wat mag het kosten? We dagen uw college uit om met een voorstel te komen voor een bestuursrapportage nieuwe stijl. Dus hoe gaat u de evaluatiemomenten vastleggen die betrekking hebben op wat we hebben bereikt, niet alleen financieel, en hoe en wanneer rapporteert u naar de raad. We geven u alvast mee dat het naar voren halen van de tweede bestuursrapportage wat ons betreft een must is.

Fijn wonen en bedrijvig

Het voornemen bij de start van het project Oppe Brik was goed voorzitter. Maar we constateren dat de verkoop van kavels veel te lang duurt! Hoe kan dit voorzitter? Bovendien zien we dat het verwachte verlies op de grondexploitatie flink oploopt. Waar gaat het mis voorzitter? Wij horen graag de mening van de andere fracties.

Met betrekking tot de woonvisie vindt Samen Verder dat we enerzijds moeten inspelen op de woonbehoefte op de korte, middellange en lange termijn en anderzijds dat we een visie moeten

ontwikkelen over hoe onze wijken eruit moeten zien. Ad hoc beslissingen over grote of kleine bouwprojecten is wat ons betreft geen oplossing meer voor het woonprobleem.

Duurzaamheid

Samen Verder wil het college een compliment maken. U heeft besloten dat in de warmtetransitie er nu geen wijk wordt aangewezen om op moment X van het aardgas te gaan. U kiest ervoor te onderzoeken wat voor onze kleine gemeenschap effectieve en efficiënte maatregelen zijn om uiteindelijk aan de taakstelling van de energietransitie warmte te voldoen.

Met betrekking tot de duurzame grootschalige energieopwekking, merken we maar weer op dat we vinden dat het natuurgebied 't Brook geen zoekgebied kan zijn. Samen Verder is er zich van bewust dat we een keuze moeten maken met betrekking tot grootschalige duurzame opwekking. Samenwerking met de regio is voor ons dé optie die perspectief biedt.

Zoals we al vaker hebben aangegeven vinden wij dat we volop campagne moeten voeren om inwoners bewust te maken van de noodzaak om energie te besparen en om verspilling tegen te gaan. Zeker in het licht van de huidige klimaattop blijkt maar weer dat we het toch echt met z'n allen moeten doen.

Wij missen de status van de 54 actiepunten uit de duurzaamheidsvisie. Uw college gaat niet inhoudelijk in op onze vraag wat de status is van deze 54 actiepunten. We hebben niet gevraagd om een verfijnde status maar om per actiepunt een score tussen 0 en 100% aan te geven. Welke conclusie moeten we hier uit trekken? Weet uw college zelf wel waar we staan? Uw college rapporteert hierover pas in het eerste kwartaal 2022 maar waar zadelen we de volgende raad mee op?

Voor het vervolg geef ik graag het woord aan Rian Janssen.

Financiën

Als we kijken naar de ontwikkeling van onze financiële positie tijdens deze raadsperiode zien we een verontrustend beeld. De vrije investeringsreserve was in 2018 nog 13 miljoen en is eind dit jaar nog maar 1,7 miljoen. De open-eindregeling sociaal domein was meer dan 1,3 miljoen maar is verdampt, de egalisatiereserve afval is deze raadsperiode gedaald van ruim 9 ton naar € 62.000. Voorzitter, we kunnen niet anders concluderen dan dat het financiële huishoudboekje niet op orde is en dat het volgende college en raad met een behoorlijke erfenis worden opgezadeld.

We concluderen dat uw college voor 2022 vooral de kaasschaafmethode gebruikt om bezuinigingen in te boeken. De samenhang ontbreekt volledig. Voorzitter, we hebben het al eerder gehad over het maken van keuzes en dat we daar als raad juiste en volledige informatie voor nodig hebben die transparant wordt weergegeven. Het is uw college alweer gelukt om er voor ons een speurtocht van te maken.

Uw college stelt verhogingen voor van de OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing. Dit komt neer op een lastenverhoging voor een gemiddelde huishouden van € 104,10. Uw college stelt een extra OZB-verhoging voor van 7%. Samen Verder vindt dit onacceptabel en bovendien onnodig. Uw college doet een extra toevoeging van € 350.000 vanuit de exploitatie aan de reserve. Een toevoeging die betaald

wordt met de extra OZB-verhoging. Samen Verder laat onze inwoners niet dokken voor het extra spaargeld dat u wilt hebben, zeker niet in een tijd waarin energieprijzen en inflatie sterk oplopen.

Wij stellen dan ook voor om de overheveling van deze € 350.000 te schrappen zodat de extra OZB-verhoging niet nodig is. Zo voorkomen we extra belastingverhogingen zonder dat hiervoor extra bezuinigingen nodig zijn of zonder dat we al op de pof inkomsten inboeken zoals de VLP wil.

Onbegrijpelijk vinden we ook dat u vanaf 2023 een jaarlijkse toevoeging van € 350.000 wilt. U verwacht met zero based begroten besparingen te realiseren die oplopen naar € 600.000 in 2025. Waarom dus nu al voorsorteren op een meerjarentoevoeging van € 350.000? Samen Verder vindt dat u eerst moet starten met de nieuwe begrotingsmethodiek en dan kunnen we op basis van de resultaten bepalen of er überhaupt nog extra toevoegingen nodig zijn.

Ook bij de afvalstoffenheffing zien we een verhoging die bedoeld is om de reserve te spekken. U verhoogt het vastrecht met € 42. Hiervan is € 17 voor de kostenverhogingen en € 25 voor het aanvullen van de egalisatiereserve die bedoeld is om schommelingen op te vangen. Gezien de afname van deze reserve in deze raadsperiode met meer dan 8,5 ton constateren we dat deze reserve onvoorstelbaar snel is uitgeput. Laten we vooral snel werk maken van een nieuw afvalstelsel dat gericht is op een afname naar max 30 kg restafval per inwoner per jaar zoals ook steeds de bedoeling was.

Wij zien de noodzaak van een egalisatiereserve maar het aanvullen kan, zonder risico, ook over een periode van drie jaar. Ons voorstel is het vastrecht verhogen met maar € 25, dus € 17 voor kostenverhogingen en € 8 euro voor de egalisatiereserve.

Wij hebben hiervoor amendementen voorbereid die we in de tweede termijn zullen aanbieden.

Kunst, cultuur en erfgoed

Bij kunst, cultuur en erfgoed is het budget verlaagd van € 415.000 naar € 290.000. Uw college heeft aangegeven dat dit komt door het afschaffen van diverse subsidies en doordat er minder personeelskosten doorbelast worden. Met andere woorden, er zijn dus minder uren beschikbaar voor kunst-, cultuur en erfgoed. Dit is een verschraving. Daar komt nog bij dat het huidige beleid is vastgesteld voor de periode 2017-2020. We leven inmiddels in 2021 en er is nog steeds geen nieuw beleid. Waar gaat het hier mis voorzitter? Wat Samen Verder betreft zorgt uw college eerst dat er nieuw beleid komt zodat we dan de juiste keuzes kunnen maken. Voorzitter, kunt u toezeggen dat uw college eerst met een nieuwe beleidsnota komt?

Sociaal domein

Bij het sociaal domein lezen we het volgende: *‘In 2022 wordt het welzijnswerk herijkt, beperken we het aantal diensten en komen we tot meer synergie en focus binnen het welzijnswerk. Hier ligt een duidelijke verbinding met alle voorzieningen in het voorliggend veld en de sociale basis.’*

Dit klinkt erg wollig en wij vragen ons af wat dit betekent. Wij lezen hierin dat het welzijnswerk beperkt wordt, we moeten bezuinigen, er ligt een taakstelling en het voorliggend veld lost het wel op. Uw college heeft het onder andere over Synthese en het Steunpunt Eenzaamheid waar pas op de

plaats gemaakt wordt. Voorzitter, we hopen toch echt dat niet de fout gemaakt wordt om te stoppen met een voorziening zonder dat een evaluatie heeft plaatsgevonden en zonder dat er een warme overdracht naar alternatieven plaatsvindt. Kunt u dit toezeggen voorzitter?

Communicatie

Samen Verder krijgt te vaak signalen dat de gemeente slecht communiceert. Dat uit zich in niet terugbellen, ook niet na herhaald verzoek, het niet of onvoldoende beantwoorden van vragen en een serviceverlening die onder de maat is. De signalen betreffen vooral het sociaal domein en de ruimtelijke ordening. Voorzitter, kan het college uitleggen hoe er in dit huis geëvalueerd wordt op contacten tussen inwoners en gemeente en of, en zo ja welke, acties er lopen?

Vorig jaar hebben we bij de algemene beschouwingen aandacht gevraagd voor de communicatie. Onze boodschap was toen: zorg voor een open en transparante communicatie en ga na of de ontvanger de boodschap heeft begrepen. Uzelf heeft destijds toegezegd dat u zich hier sterk voor zou maken. Tot onze teleurstelling moeten we hier wederom aandacht voor vragen. De miscommunicatie rondom de kermis heeft voor veel teleurgestelde kinderen gezorgd. De onhandige communicatie met betrekking tot de afsluiting van de A73 en Rijksweg heeft social media doen ontploffen. Goedbedoelde brieven over schuldhulpverlening die naar de verkeerde doelgroep zijn gestuurd, hebben voor paniek gezorgd. Wederom vragen wij uw college om zorgvuldig en transparant te communiceren. Verplaats u in de ontvanger en vraag uzelf af of de boodschap duidelijk is. Communiceer niet van bovenaf maar vanuit de gemeenschap. Wij horen graag hoe u dit gaat oppakken.

Conclusie

Dus voorzitter, ga aan de slag met zero based begroten waarbij uitgegaan wordt van duidelijke en meetbare doelen, evalueer tussentijds de resultaten en stel waar nodig tijdig bij. Onze inwoners verdienen een daadkrachtig bestuur dat zware verliezen weet om te buigen naar een gezonde financiële gemeente maar onze inwoners mogen daar nu niet extra voor belast worden.

Tot zover onze eerste termijn.